

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Tööinspektsioon
ti@ti.ee
Mäealuse tn 2/3
Tallinn
12618, Harju maakond,
Registrikood: 70001969

02.05.2025 nr 11.3-1/25/1992

OTSUS finantskorrektsiooni tegemise kohta

Riigi Tugiteenuste Keskus (registrikood 70007340, edaspidi *rakendusüksus*) teeb meetme 21.4.3.1 „Kõrge töövõime taseme saavutamine ja hoidmine“ raames otsuse Tööinspektsiooni (edaspidi *elluviija* või *hankija*) projektis „Töötervishoidu ja -ohutust väärtustava töökeskkonna arendamine“ (nr 2021-2027.4.03.22-0001; edaspidi *projekt*).

Rakendusüksus tuvastas, et elluviija ei ole projektiga seotud riigihanke viitenumbri 257526 „Trükiste väljaandmine“ läbiviimisel järginud riigihangete seaduses¹ (edaspidi *RHS*) sätestatud nõudeid, mistõttu kohaldab rakendusüksus rikkumistega seotud kulude osas finantskorrektsiooni ning **loeb mitteabikõlblikuks kuluks 2 629,83 eurot (sh käibemaks)**.

Otsuse tegemise aluseks on perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS*) § 28, Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“² (edaspidi *ÜM2022*) § 34 lg 1 punkt 2, § 35 lg-d 1 ja 3, § 36, § 37 lg 4, Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“³ (edaspidi *ÜM2014*) § 22 lg 3 p 2 ja lg 4, § 22⁸, sotsiaalkaitseministri tervise- ja tööministri ülesannetes 06.07.2022 käskkiri nr 97 „Töötervishoidu ja -ohutust väärtustava töökeskkonna arendamine“ (edaspidi *TAT*), samuti projekti raames esitatud kuludokumendid (edaspidi *KD*) ja elluvijaga peetud kirjavahetus.

TAT punkt 7.1 sätestab, et elluvijale kohalduvad lisaks TATis sätestatud ÜM2022 §-s 11 sätestatud kohustused, mille lõike 1 kohaselt on toetuse saaja kohustatud järgima riigihangete seadust, kui ta on hankija riigihangete seaduse tähenduses. Tööinspektsioon on avaliku sektori

¹ Kuni 14.01.2023 kehtinud redaktsioon.

² Alates 12.08.2024 kehtiv redaktsioon.

³ Kohaldub kuni 23.09.2022 kehtinud redaktsioon.

hankija RHS § 5 lg 2 p 1 tähenduses ja on kohustatud seega läbi viima riigihanke, järgides RHSis sätestatud korda.

1. Riigihankes nr 257526 tuvastatud rikkumised

Elluviija viis riigihangete registris (edaspidi *RHR*) lihthankena läbi riigihanke nr 257526 (hanketeade avaldati 05.12.2022) pakkumuste esitamise tähtajaga 02.01.2023. Nimetatud tähtajaks esitati kaks pakumust, millest üks tunnistati vastavaks ja teine mittevastavaks. Vastavaks tunnistatud pakkuja osutus edukaks ja hankija sõlmis 31.01.2023 eduka pakkujaga aktsiaselts Kuma (registrikood 10030746; edaspidi *edukas pakkuja*) raamlepingu nr 2-30/1 (edaspidi *raamleping*) eeldatava maksimaalse maksumusega 59 000 eurot (käibemaksuta) perioodiks 1.02.2023-31.12.2024.

Rakendusüksus tuvastas riigihanke nr 257526 (edaspidi *hange nr 257526*) õiguspärase läbiviimise ja raamlepingu täitmise kontrollimisel järgmised puudused:

- 1) hange läbiviimiseks on valitud vale hangelepingu sõlmimise kord;
- 2) kehtestatud vastavustingimused on hangelepingu esemega ebaproportsionaalsed.

1.1. Hanke läbiviimiseks on valitud vale hangelepingu sõlmimise kord

1.1.1. Rikkumise asjaolud

Enne hange nr 257526 läbiviimist on hankija korraldanud RHR-is väikehanke nr 250058 „Trükiste väljaandmine“ (edaspidi *väikehange*) eeldatava maksumusega 13 500 eurot. Hanketeade avaldati 10.05.2022 ja hangeleping sõlmiti **14.06.2022** perioodiks 13.06.2022-31.01.2023 maksumusega 9 920 eurot (käibemaksuta), tegelik maksumus 10 794,50 eurot (käibemaksuta). Hangelepingu punkti 2.1 kohaselt lepingu esemeks on *Tööinspeksioonile põhimäärusega pandud ülesannete täitmiseks vajalike infomaterjalide: elektrooniline brošüür „Sõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeaja korraldus“, seinakalender 2023 „Töökeskond“, brošüür "Töökeskonna käsiraamat" (elektrooniline ja paberkandjal) kujundamine, keeleline toimetamine, korrektuur, trükkimine, komplekteerimine, transportimine Tellijale ja maha laadimine Tellija laos (Riia 142, Tartu), edaspidi Töö, HD sätestatud tingimustel.*

Hange nr 257526 hanketeade avaldati RHR-is 05.12.2022 ja raamleping sõlmiti **31.01.2023** perioodiks 1.02.2023-31.12.2024. Raamlepingu eeldatav maksumus on 59 000 eurot. Tehnilise kirjelduse punkti 1.1 alusel hangelepingu esemeks on *Tööinspeksioonile põhimäärusega pandud ülesannete täitmiseks vajalike elektrooniliste ja paberkandjal infomaterjalide (brošüürid, voldikud, plakatid, infolehed, töökeskonna ülevaade jmt) kujundamise, illustratsioonidega varustamise, keelelise toimetamise, korrektuuri, trükkimise tellimine 2023-2024. aastal.*

Tegemist on samaeesmärgiliste soetustega 12 kuu jooksul. Uue hange planeerimisel tuli arvestada väikehanke trükiteenuste ja planeeritava trükiteenuste hange eeldatavat maksimaalset kogumaksumust summeeritult, mis on 72 500 eurot, ning lähtuda sellele vastavast hangelepingu sõlmimise korrast. Kuna summeeritult ületab eeldatav maksimaalne kogumaksumus riigihanke piirmäär, mis on 60 000 eurot, siis pidanuks hankija lähtuma hangelepingu sõlmimisel RHS 2. peatükis sätestatud korrast ehk teisisõnu korraldama hankemenetluse.

Hankija on jaganud riigihanke osadeks, eirates sellega riigihanke teostamiseks kehtestatud korda ja nõudeid, mis tõi kaasa § 28 lg 2 rikkumise ja RHS § 3 üldpõhimõtete mittejärgimise.

1.1.2. Elluviija selgitused

Elluviija selgitas: „Hankija viis lihthankemenetluse läbi tolleaegsete teadmiste pinnalt ning hankekontrollis juhti tähelepanu, et oleme valinud RHR-is ebaõige menetlusliigi. Praktilise

tegevusega me ei ole potentsiaalsete pakkujate õigusi rikkunud, sest järgisime avatud menetlusele kehtivaid nõudeid: rakendasime menetlusega pikemat pakkumuste esitamise tähtaega, sest kuulutasime hanke välja 05.12.2022 ning pakkumiste esitamise tähtajaks oli 02.01.2023, st minimaalne pakkumuste esitamise tähtaeg 15 päeva. Samuti rakendasime enne lepingu sõlmimist avatud hankemenetluses kohustuslikku ooteaega vähemalt 10 päeva: pakkujaid teavitati hanke tulemustest 03.01.2023 ja leping sõlmiti 31.01.2023.“

1.1.3. Rakendusüksuse seisukoht ja õiguslik põhjendus

Rakendusüksuse hinnangul ei muuda elluviija selgitused käesoleva rikkumise asjaolusid ega järeldusi ning ei anna alust finantskorrektsioonist loobumiseks.

Vastavalt RHS §-s 3 toodud üldpõhimõtetele on hankija kohustatud järgima riigihanke korraldamisel mh järgmisi üldpõhimõtteid: tagama konkurentsi efektiivse ärakasutamise, kasutama rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt ning sõlmima hankelepingu parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte alusel.

RHS § 23 lõike 2 punkti 1 kohaselt arvestatakse riigihanke eeldatava maksumuse hulka hankelepingu täitmisel eeldatavalt makstav kogusumma, arvestades muu hulgas hankelepingu alusel võimalikke tulevikus tekkivaid kohustusi ja hankelepingu uuendamist.

Lähtuvalt RHS § 23 lg 2 punktist 1 tulenevatest nõuetest riigihanke eeldatava maksumuse määramisel lasub hankijal hoolsuskohustus kõik oma tellitavad teenused läbi mõelda, võttes sealjuures arvesse kõiki võimalikke tulevikus tellitavaid sama eesmärgi saavutamiseks vajalikke teenuseid ja lähtuvalt sellest valida õige hankelepingu sõlmimise kord teenuste tellimiseks. Elluviijale oli ette teada planeeritav eesmärk vajadus tellida trükiteenuseid, mis on sama eesmärgi saavutamiseks vajalik teenus.

RHS § 24 lg 2 sätestab, kuidas määrata selliste asjade ja teenuste hankelepingu eeldatavat maksumust, mis on oma olemuselt regulaarne või mida kavatakse kindla tähtaja jooksul uuendada. Kui olemuselt regulaarse lepingu tähtaeg on pikem kui 12 kuud, tuleb eeldatav maksumus määrata RHS § 23 lg 2 punkti 1 alusel lepingu kogumaksumuse järgi. Kui olemuselt regulaarse lepingu tähtaeg on lühem kui 12 kuud või sellega võrdne, tuleb eeldatav maksumus määrata RHS § 24 lg 2 alusel 12 kuu baasil (RHS kommenteeritud väljaanne lk 214 punkt 10).

Hankija hankis trükiteenust ka enne hanke nr 257526 väljakuulutamist väikehankena, mille tulemusel sõlmiti vähem kui aastase tähtajaga hankeleping. Samas oli hankijal ettenähtav vajadus hankida trükiteenust ka pärast eelmainitud väikehanget. Seega, hanke eeldatava maksumus oleks tulnud arvestada lähtudes RHS § 24 lg-st 2.

RHS § 23 lg 8 alusel ühtegi riigihanke eeldatava maksumuse määramise aluse valikut ei või kasutada riigihanke teostamiseks kehtestatud korra või nõuete eiramiseks. Kui riigihanke eeldatava maksumuse arvestamine on RHS peatükis 1 sätestatust tulenevalt võimalik mitmel meetodil ja nendest meetoditest vähemalt ühe kasutamisel oleks riigihanke eeldatav maksumus võrdne kas lihthanke, riigihanke või rahvusvahelise piirmääraga või ületaks vastavat piirmäära, peab hankija arvestama riigihanke eeldatava maksumuse selle meetodi alusel.

Vastavalt RHS § 28 lõikele 2 ei või hankija jaotada riigihanget osadeks eesmärgiga eirata RHS-is riigihanke teostamiseks kehtestatud korda või nõudeid, eriti kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud teenused.

Arvestades asjaolu, et enne hanke nr 257526 läbiviimist tehtud väikehanke raames tellitud teenused on vajalikud sama eesmärgi saavutamiseks ning mõlemad lepingud jäid 12 kuu sisse ning mõlema hanke eeldatav maksumus summeeritult ületas riigihanke piirmäära, oleks hankija

pidanud hanke läbi viima hankemenetlusena. Isegi, kui hankija eksimus pole olnud tahtlik, ei muuda see asjaolu, et hanke läbiviimisel on lähtutud ebaõigest hankelepingu sõlmimise korrast.

Lähtuvalt eelpool toodust on rakendusüksuse hinnangul elluviija rikkunud RHS § 28 lõiget 2, jaotades riigihanke osadeks olukorras, kus tegemist on sama eesmärgi saavutamiseks vajalike teenustega ning jättes väikehanke ja hanke nr 257526 puhul kohaldamata hangete summeeritud eeldatavale maksumusele vastava hankelepingu sõlmimise korra. Kuna mõlema hanke eeldatav maksumus kokku ületab riigihanke piirmäära, siis tulnuks hanke nr 257526 puhul viia läbi hankemenetlus RHS 2. peatükis sätestatud korda järgides.

Lähtuvalt eeltoodust on rakendusüksus seisukohal, et elluviija ei ole järginud RHS § 28 lõiget 2.

1.1.4. Rikkumisele kohalduv finantskorrektsiooni määr 10%

ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust.

ÜM2022 § 35 lg 1 sätestab, kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine on toonud kaasa rahalise mõju, vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10, 25, 50, 75 või 100 protsenti tegevusele eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud juhul, kui ÜM2022 on sätestatud teisiti.

ÜM2022 § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 § 21 lõiget 1¹ ja §-e 22–22⁹.

Otsuse punktis 1.1 toodud rikkumise osas esinevad ÜM2014 § 22 lg 3 punktis 2 nimetatud asjaolud, mille kohaselt kohaldatakse hankelepingu väärtusele 25-protsendilist finantskorrektsiooni määra, kui riigihanke piirmääraga võrdses või seda ületava, kuid riigihanke rahvusvahelisest piirmäärast väiksema eeldatava kogumaksumusega hankelepingu korral riigihanke osadeks jaotamisel eraldi riigihangeteks on rikutud riigihangete seaduse §-s 28 sätestatud tingimusi. Sama paragrahvi lõike 4 alusel võib kohaldada hankelepingule kümneprotsendilist finantskorrektsiooni määra, kui vähemalt hanketeade on avaldatud RHR-is. Hanke nr 257526 hanketeade on avaldatud RHR-is. Seega on põhjendatud otsuse punktis 1.1 kirjeldatud rikkumise koosseisule vastavale rikkumisele 10%-lise finantskorrektsiooni kohaldamine.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060⁴ (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 103 lõike 1 koosmõjus ühissätete määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu ei saa rakendusüksus rikkumisele kohaldada automaatselt ÜM2014-s vastavale rikkumise koosseisule ettenähtud konkreetset finantskorrektsiooni määra ilma, et oleks eelnevalt analüüsinud, kas antud rikkumisel esineb võrreldes ÜM2014-s kirjeldatud rikkumise koosseisuga selliseid erisusi, mille puhul oleks põhjendatud üldisest ettenähtud finantskorrektsiooni määrast väiksema finantskorrektsiooni kohaldamine.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

Alates 12.08.2024 kehtiva ÜM2014 redaktsiooni § 21 lg 1¹ punkt 4 sätestab, kui §-des 22–22⁷ nimetatud rikkumise puhul esineb rikkumist kergendav asjaolu ning rikkumise finantsmõju Euroopa Liidu eelarvele saab pidada vähetõenäoliseks, kuid see ei ole välistatud, võib ettenähtud 10-protsendilisele finantskorrektsiooni määrale erandina kohaldada 5- või 2-protsendilist määra. Seega peab rakendusüksus eelkõige hindama, kas antud juhul esinevad sellised rikkumist kergendavad ja finantsmõju vähendavad asjaolud, mille puhul oleks 10%-line finantskorrektsiooni määr selgelt ebaproportsionaalne ning võimalik oleks kohaldada 5% või 2%.

Olukorras, kus ÜM2014 § 21 lg 1¹ punktis 4 toodud finantskorrektsiooni määrad ei ole proportsionaalsed, peab rakendusüksus tulenevalt proportsionaalsuse põhimõttest täiendavalt hindama ka seda, kas esinevad sellised erandlikud asjaolud, mille tõttu võiks lugeda proportsionaalseks ka mõnda muud 10%-st madalamat finantskorrektsiooni määra.

Rakendusüksus on hinnanud käesoleva rikkumise asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et ei esine selliseid asjaolusid, mis eristaksid käesolevat rikkumist ÜM2014 § 22 lg 3 punktis 2 ja lg 4 kirjeldatud samalaadsest rikkumisest, mistõttu ei kohaldu ÜM2014 § 21 lg 1¹ punktis 4 toodud määrad ega muud 10%-st madalamad finantskorrektsiooni määrad.

Ka võimaliku finantsmõju osas leiab rakendusüksus, et on väga tõenäoline, et kui elluviija oleks korraldanud hanke nr 257526 avatud hankemenetlusena, siis oleks võinud pakkujate ring olla oluliselt laiem ja valituks osutunud pakkumus seetõttu ka soodsam. Seda seetõttu, et eelduslikult on lihthanke tulemusel tellitavate teenuste mahud (alates lihthanke piirmäärast 30 000 eurot kuni riigihanke piirmäärani 59 999 eurot) hankemenetluse tulemusel tellitavate mahtudega (alates riigihanke piirmäärast 60 000 eurot kuni rahvusvahelise piirmäärani 220 999 eurot) võrreldes oluliselt väiksemad, mistõttu võib eeldada potentsiaalsetel pakkujatel hankemenetluse tulemusel sõlmitud riigihanke vastu suuremat huvi. Seetõttu pole võimalik välistada, et kui elluviija oleks korraldanud hanke nr 257526 õiguspäraselt, oleks hankel osalenud rohkem pakkujaid ja hanketulemus oleks võinud olla teistsugune. Eelkirjeldatud põhjusel ei saa lugeda finantsmõju vähendavaks asjaoluks seda, et elluviija kehtestas RHS-is nõutust pikemat pakkumuste esitamise tähtaega ja avatud hankemenetlusele kohast ooteaega, kuivõrd see ei saanud omada mõju neile potentsiaalsetele pakkujatele, kes olid huvitatud osalemisest suure mahulistes hangetes, millele hankemenetlus osutab.

Eeltoodust tulenevalt ei esine rakendusüksuse hinnangul selliseid erandlikke ja kaalukaid asjaolusid, et otsuse punktis 1.1 kirjeldatud rikkumise osas saaks rakendada ÜM2014 § 22 lg-s 4 ettenähtud finantskorrektsiooni määrast madalamat määra, **mistõttu kohaldab rakendusüksus rikkumisega seotud hankelepingle 10%-list finantskorrektsiooni määra.**

Rakendusüksus selgitab, et riigihangete rikkumiste korral ei ole üldjuhul võimalik konkreetset kahjusummat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks. Euroopa Liidu eelarvet kahjustav mõju seisneb muu hulgas ka selles, et riigihangete reeglite täiemahuline järgimine on üheks toetuse algselt ettenähtud mahus andmise tingimuseks, kuivõrd selle nõude täitmine kaitseb liidus kokkulepitud olulisi väärtusi (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 2), mille tagamine on Euroopa Liidu prioriteet. Riigihankenõuete täitmata jätmisel või osalisel täitmisel ei ole põhjendatud maksta toetust taotluse rahastamise otsuses sätestatud algses mahus, kuivõrd toetuse andja ei saa kokkulepitud tingimustel vastusooritust. Euroopa Kohtu praktikas (nt C-743/18) loetakse, et toetuse täiemahuline andmine olukorras, kus vastusooritus ei vasta enam kokkulepitud tingimustele, kahjustatakse põhjendamatult liidu eelarvet.

Sellest tulenevalt on Euroopa Kohus leidnud (nt kohtuasjades nr C-743/18 ja C 406/14), et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

1.2. Kehtestatud vastavustingimused on hankelepingu esemega ebaproportsionaalsed

1.2.1. Rikkumise asjaolud

Hankija kehtestas hankes nr 257526 järgmised vastavustingimused:

9. Koopia- ja joonestuspaber. Seaduslik allikas.

Pakkuja kinnitab, et tselluloosi tootmiseks kasutatud esmane puidukiud on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr (EL) 995/2010 kohaselt pärit seaduslikust allikast. Tõendid puidu päritolu kohta esitab pakkuja paberi üleandmisel. Sobivaks tõendiks on näiteks tootja kinnitus, FSC sertifikaat, FLEGT, CITES litsents. Sertifitseerimata esmase puidukiu puhul peab pakkuja täpsustama tselluloosi ja paberi tootmiseks kasutatud kiudude tüübid (liigid), kogused ja päritolu ning kinnitama kiudude seaduslikkust. Kiudu peab olema võimalik jälgida kogu tootmisahela jooksul metsast kuni valmistoiteni.

Täiendav selgitus

Määruse lisa 4 p 1.2. Kohustuslik kriteerium.

Ettevõtjalt oodatavad vastused:

1) Pakkuja kinnitab, et tselluloosi tootmiseks kasutatud esmane puidukiud on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr (EL) 995/2010 kohaselt pärit seaduslikust allikast. Tõendid puidu päritolu kohta esitab pakkuja paberi üleandmisel. (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

10. Koopia- ja joonestuspaber. Paberi tootmisprotsessi ökomärgis.

Paberil on EL ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, mis on otseselt seotud paberi tootmisprotsessiga. Pakkuja esitab pakkumuses EL graafilise otstarbega paberi ökomärgise või pehmepaberi ja pehmepaberist toodete ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise sertifikaadi.

Kui paberil ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et paber vastab EL-i graafilise otstarbega paberi ökomärgise, pehmepaberi ja pehmepaberist toodete ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise kriteeriumidele.

Täiendav selgitus

Määruse lisa 4 p 1.1. Kohustuslik kriteerium.

Ettevõtjalt oodatavad vastused:

1) Pakkuja esitab pakkumuses EL graafilise otstarbega paberi ökomärgise või pehmepaberi ja pehmepaberist toodete ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise sertifikaadi. Kui paberil ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et paber vastab EL-i graafilise otstarbega paberi ökomärgise, pehmepaberi ja pehmepaberist toodete ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise kriteeriumidele. (Vabas vormis dokument)

11. Koopia- ja joonestuspaber. Kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteem.

Paberi tootja peab olema rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS või mõnda muud samaväärset rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteedi- või keskkonnajuhtimise süsteemi. Pakkuja esitab andmed paberi tootja kohta ning sertifikaadi, mis tõendab, et tootja on rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS vastavat süsteemi. Kui tootja on rakendanud samaväärset süsteemi, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et kvaliteedi- või

keskkonnajuhtimise süsteem vastab olulises ulatuses ISO 9001, ISO 14001 või EMAS kriteeriumidele.

Täiendav selgitus

Määruse lisa 4 p 1.3. Kohustuslik kriteerium.

Ettevõtjalt oodatavad vastused:

1) Pakkuja kinnitab, et paberi tootja on rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS või mõnda muud samaväärset rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteedi- või keskkonnajuhtimise süsteemi. (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

2) Pakkuja esitab andmed paberi tootja kohta ning sertifikaadi, mis tõendab, et tootja on rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS vastavat süsteemi. Kui tootja on rakendanud samaväärset süsteemi, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et kvaliteedi- või keskkonnajuhtimise süsteem vastab olulises ulatuses ISO 9001, ISO 14001 või EMAS kriteeriumidele. (Vabas vormis dokument).

Tehnilise kirjelduse punkti 1.1 alusel hankelepingu esemeks on Tööinspeksioonile põhimäärusega pandud ülesannete täitmiseks vajalike elektrooniliste ja paberkandjal infomaterjalide (brošüürid, voldikud, plakatid, infolehed, töökeskkonna ülevaade jmt) kujundamise, illustratsioonidega varustamise, keelalise toimetamise, korrektuuri, trükkimise tellimine 2023-2024. aastal.

Tehnilise kirjelduse punkt 3.10 sätestab, et pakkumus peab vastama keskkonnaministri 29.06.2021 määruse nr 35 lisa 4 sätestatud põhimõtetele.

Määruse nr 35 „Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused“ lisa 4 on sätestatud kohustuslikud kriteeriumid koopia- ja joonestuspaberile, mida riigihanke alusdokumendid peavad sisaldama.

Eelmainitud määruse § 8 sätestab koopia- ja joonestuspaberi ja nende keskkonnahoidlikud kriteeriumid. Sama paragrahvi lõike 1 alusel koopia- ja joonestuspaber käesoleva määruse tähenduses on kirjutamiseks, trükkimiseks ja koopiate tegemiseks ette nähtud trükimärkideta paber (kuni 170g/m²), mida müüakse lehtede või rullidena; ja lõike 2 kohaselt koopia- ja joonestuspaber käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses ei hõlma selliseid paberist valmistooteid nagu kirjutusplokid, joonistusplokid, kalendrid, märkmikud jms.

Seega, kuna hankija ei hankinud konkreetselt koopia- ega joonestuspaberit ega nõudnud, et mõni tellitav trükk oleks valmistatud koopia- või joonestuspaberile, siis kehtestatud keskkonnahoidlikud kriteeriumid, mis on seotud koopia- ja joonestuspaberiga, ei olnud hankelepingu esemega proportsionaalsed, seetõttu rikuti RHS § 3 üldpõhimõtteid.

1.2.2. Elluviija selgitused

Elluviija selgitas tingimuste kehtestamisest: „Kriteeriumi valikul lähtusime keskkonnaministri määruse nr 35 "Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused" § 8. Koopia- ja joonestuspaber ja nende keskkonnahoidlikud kriteeriumid lg (1), mis sätestab: koopia- ja joonestuspaber käesoleva määruse tähenduses on kirjutamiseks, trükkimiseks ja koopiate tegemiseks ette nähtud trükimärkideta paber (kuni 170g/m²), mida müüakse lehtede või rullidena. Lugesime brošüüride, voldikute, plakatite, infolehtede, töökeskkonna ülevaate jmt trükkimist määruses nimetatud trükkimiseks.

Kooskõlas määruse eesmärgiga oli ka meie eesmärgiks vähendada riigihankega ostetavate asjade ja tellitavate teenuste keskkonnamõju ning soodustada keskkonnahoidlike riigihangete korraldamist.

Lähtusime sellest, et alates 01.01.2022 muutus riigihangetes kohustuslikuks keskkonnahoidlike kriteeriumite kasutamine neljas tooterühmas (mööbel, puhastustooted ja -teenused, kontori IT-seadmed ning koopia- ja joonestuspaber).

Lisaks ei tulnud ka määruse seletuskirjast üheselt välja, et keskkonnahoidlikkuse nõue ei kohaldu trükkiteenuse tellimisele, samuti ei olnud selgitatud üheselt mõistet trükkimine. Hankija lähtus trükkimise mõiste määratlemisel eesti õigekeelsus sõnaraamatust, mis selgitab: trükkimine on polügraafiline paljundamine, printimine on info automaatväljastus arvutist paberile.“

1.2.3. Rakendusüksuse seisukoht ja õiguslik põhjendus

Vastavalt RHS §-le 3 on hankija kohustatud järgima riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid, sh tegutsema hanke korraldamisel läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt, kohtlema kõiki isikuid võrdselt ja jälgima, et kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid oleksid riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud. Samuti peab hankija tagama konkurentsi efektiivse ärakasutamise, kasutama rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt, sõlmima hankelepingu parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte alusel ning viima riigihanke läbi mõistliku aja jooksul. Üldpõhimõtteid tuleb hankijal järgida mitte üksnes riigihanke menetluse käigus, vaid ka nii hankelepingu sõlmimise eel kui ka järel (C. Ginter, N. Parrest, M. A. Simovart. – Juridica 2013/9, lk 659, 661).

RHS § 3 punkti 1 kohase nõude alla – tegutseda riigihanke korraldamisel muu hulgas proportsionaalselt – kuulub ka hankelepingu esemega proportsionaalsete tingimuste seadmine hankelepingu täitmisel.

RHS § 77 lg 6¹ sätestab, kui hankelepingu esemeks olevale asjale või teenusele on kehtestatud keskkonnahoidlikkuse kriteeriumid, peavad riigihanke alusdokumendid sisaldama tingimusi, mis arvestavad kogu kasutusega hõlmavate energia- ja keskkonnamõjudega.

Sama paragrahvi lg 7¹ kohaselt § 77 lõigetes 6 ja 6¹ nimetatud keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja tingimused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Keskkonnaministri määruse nr 35 „Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused“ (edaspidi *KHK määrus*) §-ga 8 on kehtestatud koopia- ja joonestuspaberile keskkonnahoidlikud kriteeriumid:

(1) Koopia- ja joonestuspaber KHK määruse tähenduses on kirjutamiseks, trükkimiseks ja koopiategemiseks ette nähtud trükkimärkideta paber (kuni 170g/m²), mida müüakse lehtede või rullidena.

(2) Koopia- ja joonestuspaber § 8 lg 1 tähenduses ei hõlma selliseid paberist valmistooteid nagu kirjutusplokid, joonistusplakid, kalendrid, märkmikud jms.

(3) Koopia- ja joonestuspaberi keskkonnahoidlikud kriteeriumid on sätestatud KHK määruse lisas 4.

Eelmainitud lisa 4 sisaldab koopia- ja joonestuspaberile järgmisi kohustuslikke keskkonnahoidlikke kriteeriumeid:

- 1.1 Tootele on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või muu samaväärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohane I tüüpi ökomärgis, mis on otseselt seotud paberi tootmisprotsessiga (mitte tehase juhtimistavadege).
- 1.2 Tselluloosi tootmiseks ettenähtud esmane puidukiud peab pärinema seaduslikust allikast.
- 1.3 Paberi tootja peab olema rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS või mõnda muud samaväärset rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteedi- ja/või keskkonnajuhtimise süsteemi.

Hankija väidab, et määruse seletuskirjast ei tulnud üheselt välja, et keskkonnahoidlikkuse nõue ei kohaldu trükiteenuse tellimisele, samuti ei olnud selgitatud üheselt mõistet trükkimine. Rakendusüksus juhib tähelepanu, et KHK määruse § 8 lg-s 1 on konkreetselt välja toodud, mida mõeldakse koopia- ja joonestuspaberi all: kirjutamiseks, trükkimiseks ja koopiategemiseks ette nähtud **trükmärkideta paber** (kuni 170g/m²), mida müüakse lehtede või rullidena. Lõikes 2 on mainitud, et koopia- ja joonestuspaber § 8 lg 1 tähenduses ei hõlma paberist valmistooteid ning lõpetamata loeteluna on toodud näited nagu kalendrid, märkmikud jne. Seega oli rakendusüksuse hinnangul siiski määrusest välja loetav, et keskkonnahoidlikkuse nõuded ei laiene trükiteenustele. Lisaks on määruse nr 35 rakendamise juhendis „Keskkonnahoidlikud nõuded mööblile, puhastustoodetele ja -teenustele, paberile ja kontori-IT seadmetele“⁵ leheküljel 3 toodud, mis toodetele/teenustele määrus kohaldub:

Koopia- ja joonestuspaber (CPV: 30197620-8 – Kirjapaber, 30197630-1 – Trükipaber, 30194320-4 – Joonestuspaber). Koopia- ja joonestuspaber on kirjutamiseks, trükkimiseks ja koopiategemiseks ette nähtud trükmärkideta paber (kuni 170g/m²), mida müüakse lehtede või rullidena. Koopia- ja joonestuspaber ei hõlma paberist valmistooteid, nagu näiteks kirjutusplokid, joonistusplokid, kalendrid, märkmikud.

Kuigi vastavustingimuse nr 9 tõenduseks on hankija nõudnud tõendeid alles hankelepingu täitmise ajaks, ei saa antud nõuet pidada kuidagi põhjendatuks, kuivõrd hankija poolt tehnilises kirjelduses määratletud trükised ei olnud sellised, mida eelduslikult trükitaks koopia- või joonestuspaberile. Rakendusüksus mõnab, et hankija ei pruukinud hanke korraldamisel olla teadlik, missugust paberitüüpi täpsemalt hankija soovitud trükiste valmistamisel kasutatakse, kuid pidi siiski mõistlikult aru saama, et valdav enamus paberkandjal trükistest vajavad tugevamat paberitüüpi, kui seda on koopia- või joonestuspaber. Seega ei olnud juba ainuüksi seetõttu proportsionaalne kehtestada kogu hankelepingu esemele sellist tingimust, mis võis seonduda kitsalt vaid üht liiki trükise tellimusega.

Vastavustingimus nr 10 on seotud paberi tootmisprotsessi ökomärgisega ja vastavustingimus nr 11 paberitootja kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemiga, mõlemal juhul on viidatud KHK määrusele ja selle lisale 4. KHK määruse ja selle lisa 4 kohaselt tuleb need tingimused kehtestada, kui hankelepingu ese on seotud koopia- ja joonestuspaberiga. Seega arvestades hankelepingu eset, ei ole kehtestatud vastavustingimused kogu hankelepingu eseme ulatuses asjakohased.

RHS § 87 lg 2 punkti 1 kohaselt asjadele või teenustele esitatavate nõuete loetelu võib hõlmata muu hulgas keskkonnahoidlikkuse kriteeriume.

RHS § 88 lg 1 alusel, kui vastavas valdkonnas puudub tehniline norm, koostab hankija tehnilise kirjelduse kas hankelepingu eseme kasutusomaduste või funktsionaalsete nõuete kirjeldusena, mis võib sisaldada ka keskkonnahoidlikkuse kriteeriume ja mis peab olema piisavalt täpne hankelepingu eseme kindlaksmääramiseks pakkuja poolt ja hankelepingu sõlmimiseks, või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud viisil või neid kahte omavahel kombineerides.

---

⁵ <https://kliimaministeerium.ee/rohereform/keskkonnahoidlikud-riigihanked> - UUS! Määruse nr 35 rakendamise juhend hankijale | 630.32 KB | pdf

RHR-is on hanke nr 257526 CPV põhikoodiks 79800000-2 Trüki- ja seotud teenused. Samuti kinnitas edukas pakkuja, et tehnilises kirjelduses toodud hankija tellitavaid trükiseid ei trükitud koopia- ega joonestuspaberile.

RHS § 88 lg 2 sätestab hierarhilise loetelu alustest, mida hankija võib selle lõike punktides 1-7 esitatud tähtsuse järjekorras tehnilise kirjelduse koostamisel kasutada.

RHS § 89 eesmärk on anda hankijatele võimalus nõuda tehnilises kirjelduses pakkumuse hindamise kriteeriumides või lepingutingimustes pakkujatel hankelepingu esemeks olevatele asjadele, teenustele või ehitustöödele esitatud keskkonnakaitse, sotsiaalsete või muudele erinõuetele vastavuse tõendamiseks konkreetsete märgiste esitamist ning sätestada tingimused, millistele nõuetele peavad sellised märgised vastama, et nende olemasolu nõudes ei mindaks vastuollu riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega. Samuti annab paragrahv hankijatele võimaluse nõuda pakkujatel märgiste aluseks olevate nõuete täitmist osaliselt.

RHS § 89 lg 2 punkt 1 kohaselt peavad märgise nõuded olema seotud üksnes hankelepingu esemeks olevale asjale, teenusele või ehitustööle esitatud tingimustega ja olema kohased nende kindlaksmääramiseks. Riigihangete seaduse kommenteeritud väljaande lk 526 punktis 14 toodu kohaselt tuleb järgida, et märgise aluseks olevad nõuded iseloomustaksid üksnes hankelepingu eset ja sellega seonduvat, mitte ei seaks nõudeid pakkuja üldisele tegevusele või väärtustele.

Hankijal on lubatud kehtestada vabatahtlikult keskkonnahoidlike nõudeid, kui need on hankelepingu esemega seotud ja proportsionaalsed. Kõnealused tingimused on seotud koopia- ja joonestuspaberiga, mis aga ei ole hanke nr 257526 hankelepingu esemeks. Samuti ei kasutatud hanke raames tellitavate toodete valmistamiseks koopia- ega joonestuspaberit. Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et antud juhul ei olnud keskkonnahoidlike nõuete kehtestamine hankelepingu esemega proportsionaalne.

RHS-i seletuskirja alusel ei tohi proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt minna riigihankereeglite kohaldamisel kaugemale sellest, mis on reeglitega taotletud eesmärkide ja riigihanke üldpõhimõtete saavutamiseks mõistlikult vajalik (EK C-46/15, p-d 40-41; C 76/16, p 33). Riigihankereeglitega taotletud eesmärgiks võib olla seejuures igasugune asjakohane normieesmärk, sh hankelepingu täitmise tagamine.

Hanketingimus on proportsionaalne, kui see on kohane ja vajalik. Tingimus on kohane, kui see soodustab sellele seatud eesmärgi saavutamist, ning vajalik, kui eesmärki ei saa saavutada mõne teise, vähem koormava, kuid vähemalt sama efektiivse abinõu või tingimusega (M. A. Simovart, D. Koroljov. – Juridica 2016/1, lk 48). Järelikult ei tohi hankija kohaldatav piirang minna kaugemale riigihankes taotletava eesmärgi saavutamiseks mõistlikult vajalikust. Tingimust ei saa pidada vajalikuks juhul, kui tingimus ka leebemal kujul annaks hankijale piisava kindluse hankelepingu täitmise kohta (TlnHKO 3-14-52158, p 19).

Asjakohased on sellised riigihankes esitatud tingimused, mis on hankelepingu eseme, sh selle mahu ja eesmärgiga seotud. Hankijal on keelatud seada riigihankes meelevaldseid tingimusi, s.o tingimusi, mille täitmise vastu ei saa hankijal hankelepingu eseme iseärasusi silmas pidades ilmselgelt mõistlikku huvi olla (Tln HKO 3-14-52158, p 19). Ühtlasi peab hankija suutma põhjendada, et riigihankes seatud tingimused on hankelepingu eesmärgi täitmiseks objektiivselt vajalikud (TlnHKO 3-14-51805, p 11).

Konkurentsi efektiivseks ärakasutamiseks on esmalt vajalik, et riigihankes osalevaid ettevõtjaid oleks palju (EK C-538/07, p 26). Hankijal on keelatud seada piiranguid, mis tarbetult kitsendavad pakkujate ringi. Hankelepingu esemega ebaproportsionaalsetele vastavustingimustele nr 10 ja 11 mittevastavusest tunnistab hankija kahest pakkujast ühe mittevastavaks. Hankija seatud ebaproportsionaalse hanketingimuse tõttu piirati põhjendamatult konkurentsi.

Hankija rahaliste vahendite säästlik ja otstarbekas kasutamine eeldab hankelepingu sõlmimist hankija jaoks parimatel võimalikel tingimustel. Selleks peab hankeese vastama optimaalseimal viisil hankija vajadustele ja olema soetatud parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte alusel. Kui hankija on põhjendamatult piiranud konkurentsi, siis ei ole ka eelkirjeldatud põhimõtte täidetud.

Tulenevalt eeltoodust leiab rakendusüksus, et hankija kehtestatud keskkonnahoidlikud nõuded pakkumuse vastavuse hindamiseks ei ole hankelepingu esemega proportsionaalsed. Eeltoodust tulenevalt on potentsiaalseid pakkujaid põhjendamatult piiratud, mistõttu ei ole elluviija konkurentsi efektiivselt ära kasutanud ja seetõttu pole tagatud ka rahaliste vahendite säästlik ja otstarbekas kasutamine. Seega on elluviija rikkunud RHS § 3 punktides 1-3 ja 5 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid.

1.2.4. Rikkumisele kohalduv finantskorrektsiooni määr 10%

ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust.

ÜM2022 § 35 lg 1 sätestab, kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine on toonud kaasa rahalise mõju, vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10, 25, 50, 75 või 100 protsenti tegevusele eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud juhul, kui ÜM2022 on sätestatud teisiti.

ÜM2022 § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 § 21 lõiget 1¹ ja §-e 22–22⁹.

Otsuse punktis 1.2 toodud rikkumise osas esinevad ÜM2014 § 22⁸ nimetatud asjaolud, mille kohaselt, kui alla riigihanke piirmäära riigihanke korraldamisel rikutakse riigihangete seadust, kohaldatakse sõltuvalt rikkumise raskusest ja ulatusest rikkumisega seotud hankelepingu osale § 21 lõikes 1 nimetatud finantskorrektsiooni määra, välja arvatud juhul, kui rikkumine on üksnes formaalne.

Ühendmääruse seletuskirjas on väljendatud seisukohta, et § 22⁸ rakendamisel tuleb asjakohase protsendimäära valikul lähtuda analoogia alusel samalaadse rikkumise korral kohaldatavast finantskorrektsiooni määra, mistõttu otsuse punktis 1.2 kirjeldatu viitab ühendmääruse ÜM2014 § 22³ lg 1 punktis 4 kirjeldatud rikkumise asjaoludele (kui pakkuja kvalifitseerimiseks, pakkumuse hindamiseks, tehnilises kirjelduses või hankelepingu sõlmimise eelduseks või täitmiseks on seatud kriteerium või tingimus, mis on seotud hankelepingu esemega, kuid ei ole sellega proportsionaalne) ja 10-protsendilisele finantskorrektsiooni määrale. Seega üldjuhul kohaldub sellistele rikkumistele 10%-line finantskorrektsioon.

Ühissätete määruse artikli 103 lõike 1 koosmõjus sama määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu ei saa rakendusüksus rikkumisele kohaldada analoogia korras automaatselt ÜM2014-s sarnasele rikkumisele ettenähtud konkreetset finantskorrektsiooni määra ilma, et oleks eelnevalt analüüsinud, kas antud rikkumisel esineb võrreldes ÜM2014s kirjeldatud analoogilise rikkumisega selliseid erisusi, mille puhul oleks põhjendatud üldisest ettenähtud finantskorrektsiooni määra väiksema finantskorrektsiooni kohaldamine.

Rakendusüksus on hinnanud käesoleva rikkumise asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et ei esine selliseid asjaolusid, mis eristaksid käesolevat rikkumist ÜM2014 § 22³ lg 1 punktis 4 kirjeldatud samalaadsest rikkumisest. Rikkumise raskust ja võimalikku finantsmõju silmas

pidades ei pea rakendusüksus proportsionaalseks finantskorrektsiooni määraks madalamat kui 10%-i. Rakendusüksus on võtnud rikkumise raskendava asjaoluna arvesse, et hankes nr 257526 ei olnud tagatud pakkujate paljususe. Hankesse esitati kaks pakkumust, millest üks tunnistati mittevastavaks, kuna pakkuja ei vastanud kõnealustele ebaproportsionaalsetele vastavustingimustele. Seega puudus hankes konkurents, mis annab rikkumisele lisakaalu.

Rakendusüksuse hinnangul ei saa välistada, et hankest huvitatud isikud võisid loobuda hankes osalemisest just toetuse saajale etteheidetud põhjendamatult piirava tingimuse tõttu. Sellest tulenevalt ei saa asuda seisukohale, et hange nr 257526 on läbiviidud olemasolevat konkurentsi efektiivselt ära kasutades ning rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt kasutades. Ebaproportsionaalse tingimuse negatiivset mõju hanketulemustele ei saa välistada. Rakendusüksuse hinnangul puuduvad ka sellised rikkumise finantsmõju vähendavad asjaolud, mille puhul oleks 10%-line finantskorrektsiooni määr selgelt ebaproportsionaalne ning võimalik oleks kohaldada 5% või 2% või mõnda muud määra, mida § 22⁸ ette ei näe, kuid mis oleks antud juhtumi asjaolusid arvestades proportsionaalne.

Finantskorrektsiooni määradega kaasnevat kohustuse eiramise võimalikku mõju ja kahju tekkimist ühes viidetega ühendmääruse seletuskirjale ja Euroopa Kohtu praktikale on rakendusüksus täiendavalt käsitletud otsuse p-s 1.1.4.

1.3. Riigihanke kuludele tervikuna rakendatav finantskorrektsiooni määr

ÜM2022 § 35 lõike 3 kohaselt, kui ühes hankes tuvastatakse enam kui üks rikkumine, mille mõju ei ole võimalik hinnata või selle hindamine on ebamõistlikult aja- või ressursimahukas, siis sama hanke erinevate rikkumiste korral rakendatakse suurimat finantskorrektsiooni määra.

Kuna hankes nr 257526 on tuvastatud enam kui üks rikkumine, millest käesoleva otsuse punktides 1.1 ja 1.2 kirjeldatud rikkumiste osas peab rakendusüksus põhjendatuks kohaldada 10-protsendilist finantskorrektsiooni määra, siis rakendatakse rikkumisega seotud hankelepingu kulude puhul tervikuna finantskorrektsiooni määra 10% ulatuses.

1.4. Riigihanke kuludele rakendatav finantskorrektsiooni summa ja projekti eelarve vähendamine

Hanke raames tekkinud kulusid on projekti tegevuse 6. „Teavituse- ja kaasamistegevused“ raames esitatud KD-ga nr 359, 734, 735, 736, 737 ja 733 abikõlblikus summas 20 319,11 eurot, mis on elluvijale välja makstud ja KD-ga nr 650, 687 ja 688 abikõlblikus summas 5 979,22 eurot, mis on elluvijale välja maksmata. Kokku summas 26 298,33 eurot, millest toetus 100%.

Lähtuvalt otsuse punktist 1.1 ja 1.2 loeb rakendusüksus hankega seotud kuludest **mitteabikõlblikuks 2 629,83 eurot** ($26\,298,33 \cdot 10\%$), millest toetus on 2 629,83 eurot.

ÜM2022 § 37 lõike 3 kohaselt vähendatakse finantskorrektsiooni otsuse tegemisel toetuse ja omafinantseeringu eelarvet vastavalt finantskorrektsiooni otsuse tegemise ajal toetuse andmise tingimuste käskkirjas kehtivale proportsioonile. Kui projekti toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on muutunud, vähendatakse väljamakstud toetust ja omafinantseeringut vastavalt makse tegemise ajal kehtivale toetuse proportsioonile.

ÜM2022 § 37 lõike 4 alusel vähendab rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse alusel toetuse andmise tingimuste käskkirjaga kinnitatud abikõlblike kulude eelarvet. Kui vastavat muudatust ei ole tehtud, loetakse, et finantskorrektsiooni otsuses nimetatud ulatuses on projekti abikõlblike kulude eelarve väiksem.

2. Elluvijja ärakuulamisõiguse tagamine

Tulenevalt ÜSS § 13 lg 2 punktist 3 annab rakendusüksus enne finantskorrektsiooni otsuse tegemist võimaluse elluvijal esitada oma seisukohad. Rakendusüksus edastas 14.04.2025 elluvijale finantskorrektsiooni otsuse eelnõu, paludes esitada omapoolne seisukoht antud otsuse kohta hiljemalt 29.04.2025.

Elluvijja andis 16.04.2025 teada, et kommentaarid ja vastuväited puuduvad.

3. Otsuse resolutsioon

Võttes arvesse eelkirjeldatud asjaolud ja põhjendused ning tuginedes käesolevas otsuses väljatoodud õiguslikele alustele, rakendusüksus

otsustab:

1. lugeda projekti „Töötervishoidu ja -ohutust väärtustava töökeskkonna arendamine“ raames mitteabikõlblikuks kuluks 2 629,83 eurot, millest toetus moodustab 100%;
2. nõuda elluvijalt tagasi toetuse summa 2 031,91 eurot;
3. elluvijal maksta 60 kalendripäeva jooksul finantskorrektsiooni otsuse kehtima hakkamise päevast arvates tagasimaksmisele kuuluv toetus summas 2 031,91 eurot Rahandusministeeriumi pangakontole SEB Pank – a/a EE891010220034796011 (SWIFT: EEUHEE2X) või Swedbank – a/a EE932200221023778606 (SWIFT: HABAE2X) või Luminor Bank EE701700017001577198 (SWIFT: NDEAEE2X) või LHV Pank EE777700771003813400 (BIC/SWIFT: LHVBE22) viitenumbriga 2800045496. Selgituseks märkida projekti number ja finantskorrektsiooni otsuse number;
4. vähendada riigihankega nr 257526 seotud KD-e nr 650, 687 ja 688 abikõlblikke kulusid 10% võrras, s.o summas 597,92 eurot;
5. teha rakendusasutusele ettepanek vähendada projekti tegevuses 6. „Teavitus- ja kaasamistegevused“ eelarvet summas 2 629,83 eurot;
6. vähendada järgnevates kuludokumentides käesoleva otsuse punkti 1 alusel hüvitamiseks esitatud hankega nr 257526 seotud kulusid 10% võrra, millele vastavalt väheneb ka projekti eelarve.

Otsuse peale on õigus esitada ÜSS § 31 lg 1, § 32 lg 3 ja haldusmenetluse seaduse § 75 kohaselt vaie rakendusüksusele 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik sai või oleks pidanud otsusest teada saama.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
osakonnajuhataja

Koostaja: Kairi Puur
506 6131
Kairi.Puur@rtk.ee